

Александр Галич – Кадиш

(отрывок из поэмы)

Кадиш — это еврейская поминальная молитва, которую произносит сын в память о покойном отце.

Эта поэма посвящена памяти великого польского писателя, врача и педагога Якова Гольдшмидта (Януша Корчака), погибшего вместе со своими воспитанниками из школы-интерната "Дом сирот" в Варшаве в лагере уничтожения Треблинка

Когда-нибудь, когда вы будете вспоминать имена героев, не забудьте, пожалуйста, я очень прошу вас, не забудьте Петра Залевского, бывшего гренадера, инвалида войны, служившего сторожем у нас в "Доме сирот" и убитого польскими полицаями во дворе осенью 1942 года.

Он убирал наш бедный двор,
Когда они пришли,
И странен был их разговор,
Как на краю земли,

Как разговор у той черты,
Где только "нет" и "да" -
Они ему сказали: "Ты,
А ну, иди сюда!"

Они спросили: "Ты поляк?"
И он сказал : "Поляк".
Они спросили: "Как же так?"
И он сказал: "Вот так".

"Но ты ж, культистый, хочешь жить,
Зачем же , черт возьми,
Ты в гетто нянчишься, как жид,
С жидовскими детьми?!

К чему, - сказали, - трам-там-там,
К чему такая спесь?!
Пойми, - сказали, - Польша там!"
А он ответил: "Здесь!"

אלכסנדר גאליך – קדיש

(הקטע משיר העלילה)

קדיש הוא תפילה לזכור, אשר קורא בן לזכר אביו.

שיר העלילה הזה מוקדש לסופר, הרופא והמורה הפולני הגדול יעקב גולדשטיין ("אנוש קורצ'ק", ז"ל, אשר נהרג יחד עם חניכיו מפנימיות "בית היתומים" בורשה במהלך ההשמדה טרבלינקה

אי-פעם, כאשר תיזכרו בשמות הגיבורים, أنا אל תשכחו, בבקשה מכם, אל תשכחו את הגיבור פטר זלבסקי, גרנדיר לשעבר, נכה המלחמה, שעבד בתור שומר אצלו "בית היתומים", אשר נרצח על ידי השוטרים הפולנים בחצר בסתיי 1942.

הוא מטאטיא את פגינה,
פְּשַׁכְּנָסֶוּ פִּתְאֹם
וְשִׁיחַתְּמָ כֵּה מְשֻׁתָּה,
פָּמוּ עַל קָצָה תְּהָזָם.

פקו האבל בשייחתם
בין "קָן" ו"לא בלבד".
וְהַמְּאֻמָּר לוֹ: "הִ, אַתָּה,
בָּא הַנָּה, וְמַיד!"

"הַפּוֹלְנִי אַתָּה, עֲנָה?!"
אמר הוא: "פּוֹלְנִי"
שוב שאלו: "אַז לְמֹה? .. אַיר?!"
"אַז ... קָצָה זֶה אַנְּיָה".

"אַתָּה רֹצֶחֶת לְשָׂרוֹד, תְּכוֹן,
נְכָה-רָגֶל, בָּן-כְּלַבִּים?
וּמְתַמְּצָמֵץ כִּמּוֹ הַזּוֹדִין
עַם הַזּוֹדִים קְטַנִּים?!"

לְמֹה, - אמרו תָּזֵר שִׁיחַתְּמָ, -
אתָה קָצָה שְׁחַצְּנָן!
תָּבִין, - אמרו, - פּוֹלְנִיה שָׁם!
וְהַוְּעָה: "הִיא קָאן!"

И здесь она и там она,
Она везде одна -
Моя несчастная страна,
Прекрасная страна".

היא כאן ושם, בכל פינה,
אחת ליחידה -
מלבדי מסכינה,
ארצى הַמְּנוֹדָה".

И вновь спросили: "Ты поляк?"
И он сказал: "Поляк".
"Ну, что ж , - сказали,- значит, так?"
И он ответил: "Так".

"הַפּוֹלִנִּי אַתָּה, עֲתָה?".
אמר שוב: "פולני".
ושוב, ושוב: "از למה? .. אַיר?!"
"אז... זֶה אָנִי".

"Ну, что ж, - сказали, - кончен бал!"
Скомандовали: "Пли!"
И прежде, чем он сам упал,
Упали костили,

"נו, טוב. נגמר הקרנבל!
וכם באש פתוח.
ואז, לפנֵי שְׁהָא נְפָל,
קְבִּים לו צנחו.

И прежде, чем пришли покой
И сон, и тишина,
Он помахать успел рукой
Глядевшим из окна.

ואז, לפנֵי שְׁנִיָּה כְּמֻעָט
של שקט ושלווה,
הספיק הוא לנפנף ביד
לבני בראוּה...

...О, дай мне, Бог, конец такой,
Всю боль испив до дна,
В свой смертный миг махнуть рукой
Глядящим из окна!

הרשה, אל, בתרום כאב,
לפנֵי שעט שלווה,
ביד הרשה לי לנפנף ביד
לבני בראוּה!